

• Tim Russo •

«Monopolio mediaticoari erresistentzia egiteko baliagarri dira irrati komunitarioak»

Baimen legalik gabeko ehunka irrati daude Hego eta Erdialdeko Amerikan. Irrati komunitarioak dira, “erresistentziaren ahotsak”. Maia, garifuna edo gaztelania hizkuntzetan, herrien nortasunen eta aldaketa sozialaren bozgorailu dira. Batzuek Comunicador@s Populares por la Autonomia (COMPPA) elkartearen lankidetzeta jasotzen dute. Elkarte horretako kide dugu Tim Russo.

HARTZEA LOPEZ ARANA

JATORRIZ AEBetako Coloradokoa izan arren, Russok hamar urte baino gehiago daramatza Mesoamerikan bizitzen, Mexikon eta Hondurasen. COMPPA taldearen sortzailea da eta irrati komunitarioak altxatzen dihardu, baita komunikazio herrikoi ikastaroak antolatzen ere. Xede zehatza du: ikasitakoa bertakoek epe luzean erabiltzea, kanpoko inoren laguntzarik gabe.

Noiz eta nola hasi zinen komunikazio alternatibo asmoetan?

Indymediarekin. AEBetako Seattle hirian gorpuztu zen proiektu hura, 1999ko abenduan Munduko Merkataritza Erakundearen gailurraren aurka egindako mobilizazio eta jardunaldietan. Globalizazio liberalaren kontrako dinamika altermundialistaren lehen pausoak izan ziren, eta munduko 160 elkarteren artean erabaki genuen Indymedia sarea sortzea. Informazio askea hedatzeko tresna berritzailea zen eta potentzial handia sumatzen genion, Internetekin sekulakoak egin zitezkeela uste baikenuen. Elkargune garrantzitsua da Indymedia, baina denborarekin mugak ere agertu ziren. Batetik, ez zuen benetan hurbileko hedabide gisa funtzionatzen eta soilik antolatuak ginen jendeak genuen erabiltzen. Bestetik, herri askotan oraindik ere etxean Internet konexioa ukaitea oparia da. Esate baterako, Mesoamerikan biztanleen %2ak baino ez dauka.

Horregatik sortu zen COMPPA, komunikazio arloan beste tresna batzuen jorratzeko?

2001ean, Chiapasen, Puebla Panama Planaren kontrako jardunaldiak iragan ziren. Azpiegitu-

“Setio informatiboa gainditzeko, bertako komunitateek euren hedabideak eraiki behar zituztela argi zegoen”.

ra proiektu handiei aurre egiteko eta setio informatiboa gainditzeko, bertako komunitateek euren hedabideak eraiki behar zituztela argi zegoen. Egitura batzuk ezarri ziren orduan martxan, hala nola COMPPA. Bi arlotan lan egiten dugu geroztik, beharren araberrako tresna komunikatiboen muntatzen eta trebatze tekniko eta logistiko eskolak antolatzen, hezkuntza herrikoiaren printzipioei jarraiki. Irratigintza da gure zeregin nagusia, nahiz eta bideogintza, aldizkariak, Internet eta afixak ere lantzen ditugun. Ez gara gobernuz kanpoko erakunde klasikoan moldetan ari, gure taldea lekuko inizatibon jalgitzearekin desagertzen da. Azken urte hauetan, goitik beherako egitasmo ugari ari dira gauzatzen Mesoamerikan, finantzaketak direla medio. *Taileritis* antzeko eritasuna garatu dute: urte bukaeran diru xahutzea orekatzeko, komunitateetara doaz edozer ikastaro egitera, denak epe laburrekoak, bertakoen beharretan oinarritu gabe eta elkarlanari leku gutxi emanez.

Zuek altxatutako irratiek zer ekarri diete komunitateei?

Mexikon, Guatemalan eta Hondurasen, monopolio mediatikoak kargudun politiko, enpresaburu eta lurjabe handien esku daude, etengabe ari dira erresistentzia mugimenduak kriminalizatzen. Egoera horri erantzuteko, irratikomunitarioak oso baliagarri ari dira suertatzen. Jende asko informazioaren aktore eta ekoizle bilakatu da haiei esker. Edateko on den urarekin pareka daiteke: urteetan informazio kutsatua edan ondoren, beste dutxulua ireki eta berehala nabaritzen da bizi-baldintzen hobekuntza. Ez dira soilik azpiegitura edo politika jakin batzuen kontrako informazioaren transmisioa, kulturak eta hizkuntzak indartzen dituzte, elkarrizketa guneak irekitzen, emazteei lekua ematen,

“Ez da soilik azpiegitura edo politika jakin batzuen kontrako informazioaren transmisioa; kulturak eta hizkuntzak indartzen dituzte, elkarrizketa guneak irekitzen, emazteei lekua ematen, diasporan daudenei ahotsa lagatzen”

diasporan daudenei ahotsa lagatzen. Toki frankotara heltzen dira eta haiek erabiltzeko ez da irakurtzen eta idazten jakin behar. Ahozko ondarearen segida dira. Irrati gehienak elkar-konektaturik daude eta informazio trukaketa burutzen dute.

Nola iragaten da, zehazkiago, irratikomunitateen erakuntza?

Komunikazio herrikoi eskolak egon ohi dira lehenbizi. Informazio eskubidea, generoa eta informazioa edo herrien eskubideak lantzen ditugu alde teknikoak begiratu aitzin. Gero, eraikina komunitateak eraikitzen du eta eskola bukatzearekin estreinatzen da irratia. Antenen diagnostikoa, Internet bidez emankizun-

nen aberastea, irratikabinen muntaketa komunitateek berek dituzte gobernatzeko. Arazoak daudelarik, erregulariki biltzen gara haiekin diagnostikoak eta konponketak egiteko. Antenak, kabinak eta material elektrikoa AEBetatik heldu dira gehiengotan. Irratiekin batera, babes handiagoa ukaiteko, nazioarteko ikuskarientzat jende eskubideen beharretan altxatzen dira eraikinen ondoan, militarrek

eta sikarioek batzuetan irratia erasotzen dituztelako. Gaur egun, mota horretako hamar irratikomunitate daude Hondurasen, eta Guatemalan bost. Zapatisten ereduari jarraitzen diote (halako hamabi irratikomunitate daude Chiapasen): trebatzaileek jaso duten prestakuntza ikasle berriei irakasten diete, irratia osoki autonomoak izan eta epe luzean aritu daitezzen.

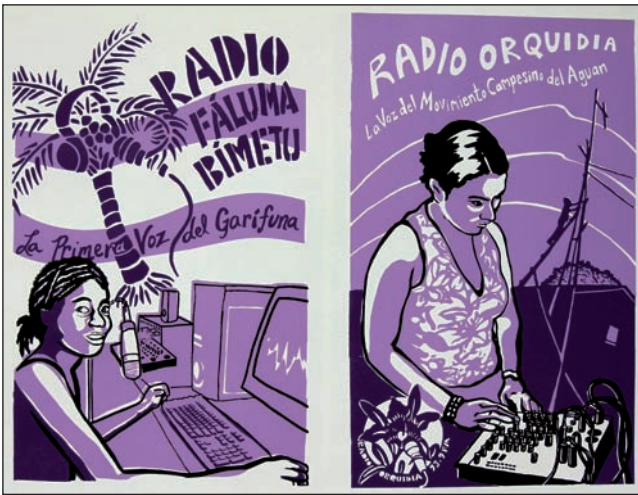
Sarri ibiltzen zara Mesoamerikan gaindi. Obamaren lehendakaritzak herri horien egoera aldatu duela uste duzu?

AEBen kanpo-politika definitzeko inperialismo hitza erabiltzen zen lehen. Dena den, maila horretan, gauzak ez dira asko aldatu.

IBERNALO
landetxea - jatetxea

Gozatu naturaz: hipika, arrantza, golfa, eskalada, amildegia...

01110 Kanpezu (Araba) - ☎ 945 102 271 / 647 911 484 - www.iberنالorural.com

Fidel Castro, Daniel Ortega edo Manuel Zelaia aurre egiteko burutu operazioak AEBetako eskuin-muturrak ditu oraindik ere pentsatzen eta zuzentzen, Alderdi Demokrata erabaki horietatik kanpo dago beti, Gobernuan egon edo ez. Herri *lagunetan*, bortizkeria eta segurtasun eza dira orain arazo nagusiak. AEBek aholkularitza militarra eramaten dute Mexikora eta Hondurasera, narkotrafikoaren kontrako gudaren izenean. Armada kalera atera da baina biolentzia ez da baretu, egia erran emendatu egin da. Droga erosi eta armak saldu, betiko tratuan dabilta. Mexikon Calderón lehendakariak ozenki dio ez dela AEBen morroia baina inork ez du sinesten, Ipar Ameriketako transnazionalak dira lurren jabe. Eta Guatemalan, militar ohi batek ditu hauteskundeak irabazi, egitarau guztia delinkuentziaren kontrako esku gogorrean oinarrituz. Mugimendu sozialek adierazpide politikoan indarrak ez dutela erakusten du horrek, eztabaida handia dago hautesbideen inguruan, erabili behar diren ala ez jakiteko. Hondurasen bi korrante nabarmendu daitezke erresistentziaren baitan, hauteskunde bidez berriz ere boterea eskuratu nahi duena eta arlo horretatik kanpo lan egin nahi duten mugimenduak.

Irrati komunitarioa martxan jartzeko, lehenengo komunikazio eskolak eskaintzen zaizkie bertakoei: informazio eskubidea, generoa, herrien eskubideak... lantzen dituzte. Komunitateak berak eraikitzen du ondoren egoitza.

Oro har, estatistikei erreparatzen badiegu, egia da Mesoamerika munduko lurralde arriskuena bilakatu dela, Irak eta Afganistanen aurretik. Zigorgabetasuna, ustelkeria, aberastasunen partekatze eza dira, dudarik gabe, egoera honen arrazoi nagusiak.

Bukatzeo, AEBetan piztu protestek, Occupy Wall Street modukoak, zer iradokitzen dizute?

Ezinbesteko adierazmoldeak dira. Jendea apatiatik eta zinismotik jalgitzen hasia da, analisi eta kritika propioak egiten, kapitalismoak gidatu norabidea zalantzan ezartzeko. Munduaren zati handia hondamendira eramaten ari den lurraldean, halako protesten iragaitea beharrezkoa da. Estatuak biztanleak lagundu behar dituena aldarrikatzen dute, enpresa eta bankuen orde. Analistek, politikariek eta prentsa komertzialak espero zuten mugimendua itzali egingo zela, baina ez da halakorik gertatu. AEBetako beste leku askotara hedatu da Occupy dinamika, Grezian, Egipton, Txilen edo Espainian iragan mugimenduetan inspiratuz. Biztanleen %1ak irabaziak ukaiteko %99ak sufritzea aski dela erraten dute, sinpleki, demokrazia galdeginenez. ■

EUREKAko Simulagailuetan dibertsioa ziurtatuta duzu!

- I FORMULAekin.
- MAX FLIGHT. Hegazkin simulagailuarekin.
- ORION izarretako ontzi interaktiboarekin.
- Eta gure MR1 eta MR2 errusiar mendiko simulagailuetan.

Leku kopuru mugatua.

eureka!
zientzia
museoa

gizarte
kutxa

DONOSTIA / ☎ 943 012 478 / Informazio gehiago: www.eurekamuseoa.es